

ALAP

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Alap bemutatása	5
<i>A település története, általános településkép, településkarakter</i>	
3. Örökségünk	7
<i>A településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők</i>	
4. Eltérő építészeti karakterek bemutatása	10
5. Építészeti útmutató	14
<i>Telepítés</i>	
<i>Magasság</i>	
<i>Tetőhajlásszög</i>	
<i>Tetőforma</i>	
<i>Telepítés</i>	
<i>Színek</i>	
<i>Terepalakítás</i>	
<i>Kerítések</i>	
<i>Kertek</i>	
<i>Anyaghasználat</i>	
<i>Ajtók, ablakok, kapuk</i>	
<i>Homlokzatképzés</i>	
<i>Erkélyek, tornácok, részletek</i>	
6. Mai példák	27
7. Utcák, terek	28
8. Sajátos építményfajták	29
8. Hirdetések, reklámtáblák	30
9. Impresszum	31

BEVEZETÉS

Alap Fejér megye déli határához közel található község. Az évszázadok során természeti adottságaiból valamint történelméből, kulturális vonásaiból adódóan kialakult egy rá jellemző településkép. Célunk ennek bemutatása és megőrzése, melyhez segítségül készítettük el a község településképi arculati kézikönyvét.

Hangsúlyozni szeretnénk, hogy a jövő építőinek és felújítóinak javasolt elsajátítaniuk a közösségi gondolkodásmódot. Amikor telken belül arculati módosítást hajtanak végre, azzal egyúttal utcájuk illetve egész Alap megjelenését befolyásolják.

Annak érdekében, hogy pozitívan változtassanak, nem árt ismerni a helyi építészeti hagyományokat, eljárásmodokat.

Ebben kívánunk segíteni. Figyelembe véve Alap természeti és építészeti örökségeit, javaslatot teszünk alkalmazható módszerekre, legyen szó építőanyagokról, színválasztásról és tetőhajlásszögről. Azért, hogy még szemléletesebbé tegyük mindezt, ábrákkal és helyi fotókkal illusztrálunk, emellett településekről hozott, kerülendő példákat is bemutatunk.

Kívánjuk, hogy Alap településképi arculati kézikönyve segítségével legyen minden építkezni-felújítani vágyónak!

2

ALAP BEMUTATÁSA

A település a Mezőföld déli részén, a Sárbogárdi járásban, a járásszékhely várostól 11 kilométerre délkeletre fekszik, megközelíthető a 61-es illetve 63-as főutakról lekanyarodva. A Duna és a Sárvíz között található, az Alap-Ceicei-vízfolyás mentén. Két településrésze, Felső- és Alsóalap egykor önálló községek voltak.

A település Fejér vármegye része annak XI. század eleji megalakulásától fogva. Az 1055-ös tihanyi bencés apátság alapítólevelében említették először „oluphel reá” alakban, mint a Sárvíztől keletre fekvő birtoktest legdélibb határpontját. Későbbi, XIII-XIV. századi oklevelekből olvasható, hogy a település egyike a megye déli részén található, besenyők által alapított telepeknek. 1251-ben már személynévként (*Olup*) volt olvasható, ebből alakult ki később az Alapi, majd az alapi Salamon család, akiket 1359-ben említettek először a település megnevezésével együtt. A XIV-XV. században Palota (ma Várpalota) várához tartozott. 1464-ben Mátyás király adománylevelében szerepelt a község. A XV. századtól salétromház működött Alapon puszkapor előállítására, ezért a király emberei, később pedig a pasa seregei is többször megfordultak itt.

1. térkép Az Első Katonai Felmérés (1763-1787)

A török korban, egy 1568-69-ben végzett összeírás még csak 10 nemes családról számolt be a faluban, azonban 1578-ra már 26 nemesi család lett. A tizenötéves háború idején elnéptelenedett, miután a császári seregek kitelepítették a községet a kelet-dunántúli részek és Székesfehérvár visszafoglalása idején. A XVII. században a Salamon család elzálogosította; 1685-ben lakatlannak írták le. Az oszmán uralom végére már Alsó- és Felsőalapot külön tartották számon.

A megye 1688-as felszabadulását követően megkezdődtek a vissza- illetve betelepítések, 1785-ben már közel 500 fő élt a két községben. A Salamon család újfent birtokába vette Felső- és Alsóalapot. A sárszentmiklósi anyakönyvi bejegyzések alapján az 1820-as és 1830-as években számos juhász élt a vidéken. Fényes Elek Felsőalapot ekképp írta le: „puszta, Székesfejér vgyében, 263 kath., 45 ref., 11 evang., 4 zsidó lak., kath. fiókegyházzal. Határa hasonló az alsóalaphoz. F. u. többen. Ut. p. Bogárd.” A földrajzi író Alsóalapot is bemutatta: „puszta, Székesfejér vgyében, Czechéhez 1/2 mfdnyire, 927 kath., 179 ref., 40 evang., 64 zsidó lak., tágas róna határral, nagy birka és lótenyésztéssel. F. u. a báró és nemes Salamonok, s mások többen. Ut. p. Bogárd.” A XVIII. században kialakult kisebb kúriákból álló két szétszórt nemesi településből 1850-től 1880-ig alakult ki az egyesített Alap.

Az I. világháborúban 110-en estek el, erről tanúskodik a település műemléki védettségű emlékműve. Az 1930-as évekre lakosságszáma meghaladta a 3 000 főt is, ám onnantól kezdve folyamatosan csökken. A nagybirtokosi földeket 1945 után felosztották az alapi lakosok között, majd kialakultak a termelőszövetkezetek is. 1978 és 1990 között összevonták Alsószentivánnal.

A község lakói főleg mezőgazdasággal és állattenyésztéssel (szarvasmarha és sertés) foglalkoznak. A juhászat munkamódszere sok közös vonást mutat az alföldi pásztorokéval. Fejlett szőlőkultúrával is rendelkezik. A 2015-ös közigazgatási helynévkönyv alapján 1 907 fő élt Alapon.

2. térkép A Második Katonai Felmérés (1806-1869)

3

ÖRÖKSÉGÜNK

Alap északnyugat-délkeleti irányú, hosszan elnyúló, háromutcás, soros település. A múlt század vége felé még egyes részein ritkásan helyezkedtek el a házak. A falu északi részén, az I. világháború után kiosztott vagy megvásárolt házhelyekre zsellérek építkeztek, ezt a részt nevezték Betyárfalvának illetve Jánosfalvának.

Az épületek tömöttfalú, nádtetős házak voltak, amelyek közül néhányat még ma is megfigyelhetünk a szabadkéményes konyhákkal és a szobákban elhelyezett, de a konyhából fűthető kemencékkel. Az első és a hátsó szobákban voltak a sárból vagy vályogból rakott, fehérre meszelt kemencék, mellettük a szintén hasonló módon készült takaréktűzhelyek. A konyhában mindkét kemence szája előtt tüzelőpadka volt, végén a katlannal. Néhány ilyen típusú szabadkéményes konyhát a szobákban elhelyezett kemencékkel és tűzhelyekkel még láthatunk. Figyelemre méltók a vesszőből font, sárral tapasztott, fehérre meszelt mellék helyiségek, ólak. A falu déli részén, az úgynevezett Aranyhegyen, valamikor földbevájt putrilakások voltak.

Szent Imre templom

A műemléki védettségű római katolikus templom barokk stílusban épült 1860-65 között. Orgonáját 1947-ben adták át, freskóit Leszkovszky György festette 1959-ben.

Alap-Alsószentiváni Missziói Egyházközség temploma

A református templom szintén műemléki védelem alatt áll. 1872-73-ban épült, de tornyát csak 1901-ben építették. A hátsó falat 1928-ban újjáépítették, 1929-ben a villanyt is bevezették.

Világháborús emlékmű

A római katolikus templomtól jobbra áll, magánterületen, viszonylag jó állapotban. Talapzatán körben táblákon az elesett hősök nevei olvashatóak. Mechle Béla kőfaragó munkája műemlék. A jobb alsó képen kőkereszt látható.

Természeti értékek

Alap területére 2010. évben készült egyedi tájérték felmérés. A közigazgatási területen a Natura 2000 természetvédelmi területhez tartoznak az Alapi kaszálórétek és a Tengelici homokvidék. Ezek a Tengelic környéki rétek jelentették az utolsó dunántúli szalakóták fészkelőhelyét, de igencsak megfogyatkozott a kuvik, a búbosbanka és a vörös vércse is. A homoki gyepek, facsoportjaikkal, ligeteikkel mindenképpen megérdemlik a fokozott figyelmet és a védelmet, hiszen országos szinten kiemelkedő természeti értékek, és nem utolsó sorban azért, mert megőrizték egy szeletét annak a „vad” természetnek, amely egykor a Tengelici-homokvidéket jellemezte

A Mezőföld déli részén, nagyjából Cece-Dunaföldvár vonalától délre, az éghajlat már jelentősebben eltér a Mezőföld egyéb részeitől. A Tengelici-homokvidék állandó vízi folyó- és állóvizekben szegény. A múlt század első feléig még több kisebb-nagyobb tó volt ismert. E tavak mára szinte minden esetben kiszáradtak, elnadasodtak, vagy zombékosokká esetleg fűzlápokká alakultak át. A terület legjelentősebb állóvize jelenleg az Alsószentiván határában található Benedek-tó és a tőle északra fekvő Öreg-tó.

Mezőföld homokvidékének élővilága leginkább a Duna-Tisza köze homokterülete elszegényedett változatának tekinthető. A terület nagyobb részét így is erdők boríthatták. Ezek jelentős részét azonban a történelmi időkben fokozatosan kiirtották, és az I. katonai felmérés idejére a terület nagyjából fátlanná vált. Ezidőtájt a terület zöme vélhetően legelő és mocsaras-vizes terület volt. Az 1800-as évek során a terület lassú benépesítése következett be, számos tanya és néhány majorság létesült, így a szántók, gyümölcsösök is jelentős területet foglaltak el.

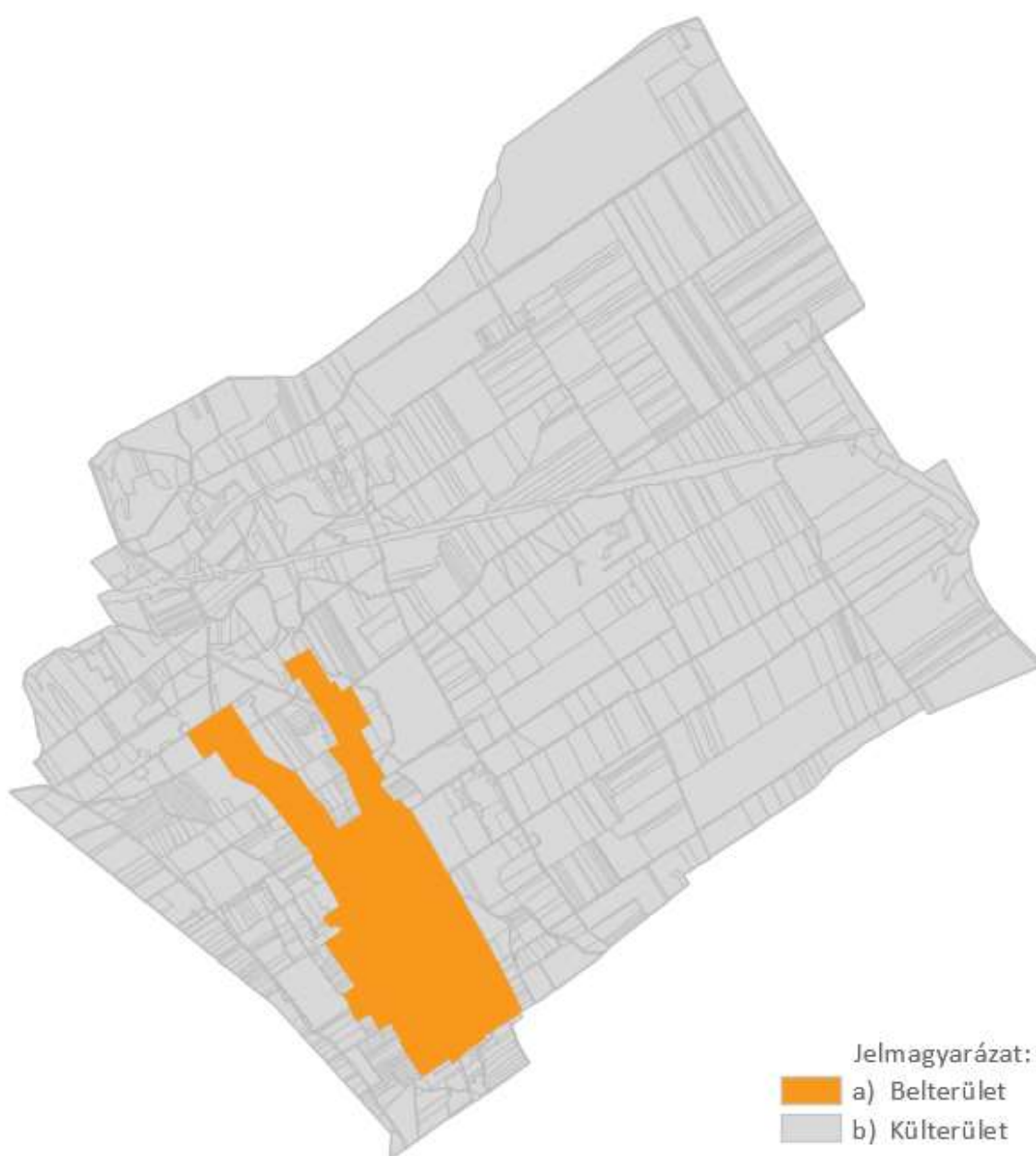
ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTER BEMUTATÁSA

A településkép, tájkép - meghatározó területeinek lehatárolása

Alap község teljes közigazgatási területének településképet meghatározó területei:

a) a település belterülete

b) a település külterülete

Alap belterülete

A szabályozás szerint a belterületen a beépítettség oldalhatáros. A lakóterület falusias jellegű. A település belterületén a településképet meghatározó területeken a településképet védelme érdekében építési tevékenység az előírások szerint végezhető. Például az épületek magastetős (35-48 fok) kialakítással, vagy a harsány színű faluképbe nem illő tetőfedő anyag alkalmazása nem engedhető meg és homlokzatszínezés esetén a településen hagyományos színezés alkalmazható.

Alap község belterületi alaprajza szabályos alaprajzot mutat, az utcák egymásra merőlegesen, illetve egymással párhuzamosan futnak. A sakktabla alaprajz értelmében az utcák négyzet vagy téglalap alakú telektömböket fognak közre.

Kiemelendő, hogy a tájképet messziről is uralja és meghatározza a település katolikus és református temploma, melyek színvilágukkal, magasságukkal és homlokzatkialakításukkal jól illeszkednek a településképhez.

Ezen felül, a belterületen egy művelődési ház is található, melynek érdekessége, hogy a régi malom átépítésével került kialakításra.

Alap külterülete

A település külterületén a településkép védelme érdekében új épületek építésénél a meglévő környezethez és a terepviszonyokhoz az építészeti kialakítással illeszkedni kell.

Tájvédelmi szempontból a legfontosabb, hogy a község jellegzetes táji adottsága változatlan formában fennmaradjon. Az építmények harmonikusan illeszkednek a környezetbe, kiegészítve, eltüntetve a hiányosságokat, a környezetüket nem változtathatják meg. A település és környéke nem része védett természeti területnek.

Tovább itt elsősorban mezőgazdasági földterületeket találunk, hiszen a falu hosszú évszázados mezőgazdasági hagyományokkal rendelkezik. A kiterjedt szántóföldek mellett, gyepterületek és erdőségek is jelen vannak. Alap gazdasági életében jelentős szereppel bír az állattartás, különösképpen a lótenyésztés.

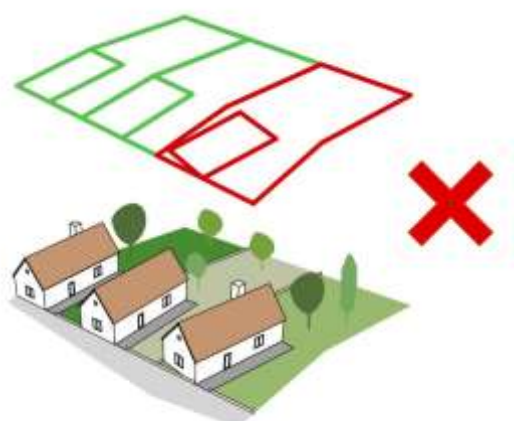

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK

5

Alap északnyugat-délkeleti irányú, hosszan elnyúló, három utcás, soros település, amelyet közök kötnek össze. A visszaemlékezések szerint a múlt század vége felé még egyes részein ritkásan helyezkedtek el a házak. A falu északi részén a Fő utca és a Templom utca (Dózsa György utca) végén, az első világháború után kiosztott vagy megvásárolt házhelyekre, zsellérek építkeztek. A Kossuth Lajos utca északi végét, Retvegőnek nevezik, az utca másik vége pedig a Temető sor és a Cecei sor.

Javaslat, hogy a harmonikus utcakép az elő és oldalkert távolságok egységesítésével és a foghíjak beépítésével érhető el. A kerítések vonalának tömegének folytatása, az épületek traktusszélességének és magasságának azonossága az utcák térfalát határozzák meg.

TELEPÍTÉS

Alapon az épületek elhelyezkedése az utcára merőleges.

Az épületek utcai homlokzata helyenként a telekhatárra esik, de jellemző az elő- és az oldalkert is.

Az általános tengelytől és beépítéstől eltérni bármely irányba nem javasolt. Az egyvonalban lévő házak adják a harmonikus utcaképet. Nem javasolt jelszerű lakóházat tervezni.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Alap község területén a családiházak tetőhajlásszöge szinte kivétel nélkül megegyezik. Az újonnan épülő házak tetőidomainak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük és illeszkedniük kell a környezetükhöz. A túl magas, illetve a túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek Alap utcaképebe.

MAGASSÁG

A családi házak magassága és szintszáma közel azonos. Jellemzően egyszintes családi házak találhatók. Többszintes épületek elvétve, vagy egyáltalán nem jelennek meg.

A meglévő épületek közé ékelődő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben lévők. A túl magas házak nem illeszkednek Alap utcaképebe.

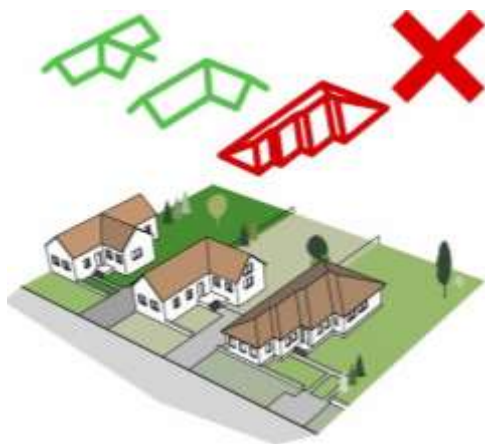
TETŐFORMA

A településen lévő tetőformák egyszerű nyereg- vagy sátoztetők.

Új ház tervezésénél a szomszédos épületek figyelembevételével kell illeszkedni a környezethez.

A nyeregtetős házakból álló utcaképbé nem kerülhet tördelt, összetett tetőformájú épület. Minden esetben a településkép megőrzése az alapvetés. Attól eltérni nem ajánlott.

Az hazai gyökerek nélküli, „mediterrán” stílusú házak tervezése kifejezetten nem javasolt.

Példa a településen a falu karakteréhez illeszkedő tetőformára.

SZÍNEK

Az épületek színvilága többnyire fehér, vagy világos színű. Nem javasolt az élénk, kirívó vagy akár sötét színek használata. Követendő a természethez illeszkedő földszínek alkalmazása.

A rikító fémlemezfedések és szokatlan burkolatok használata kerülendő.

Példa a megfelelő színhasználatra. Javasolt a fehér vagy a világos pasztellszínek használata, sötét színű fa nyílászárókkal, vöröses cserépfedéssel.

Példa a **nem javasolt** homlokzat színezésre. A képen is látható, hogy nagyon eltérő, nem illeszkedik a környezetébe.

Alap külterületi településrész

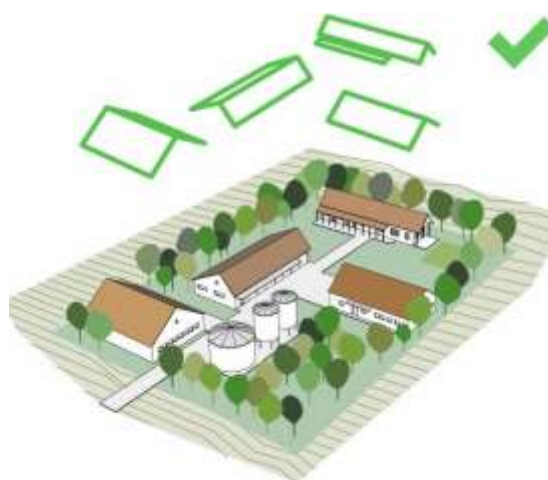
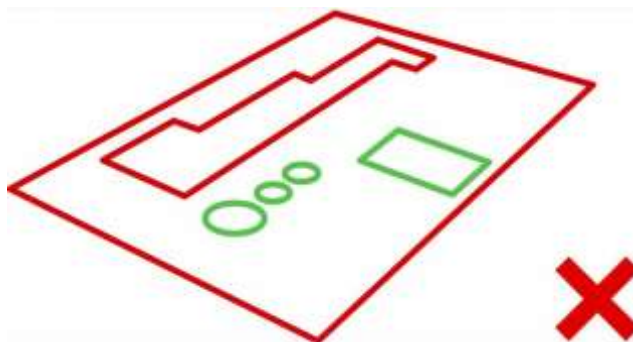
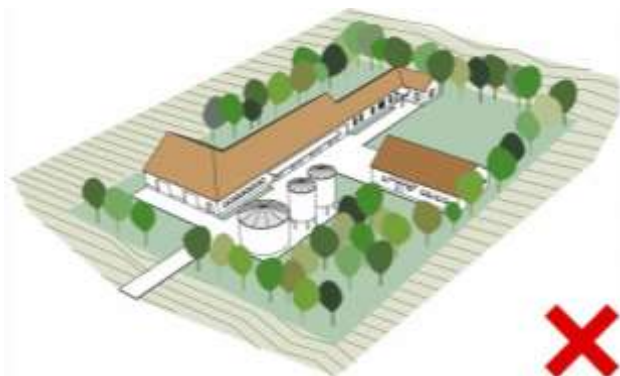
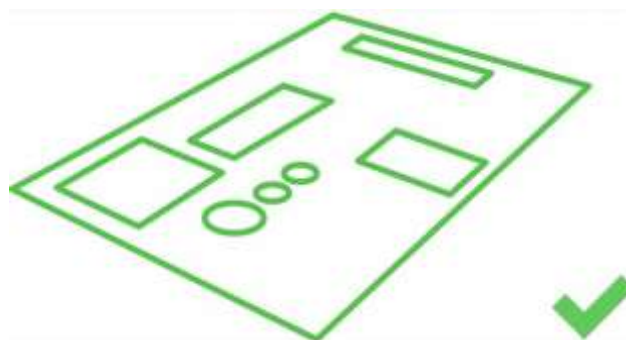
TELEPÍTÉS

Alap külterületén állattartó- és növénytartó gazdálkodás folyik, amihez az itt található épületek is ehhez alkalmazkodtak.

Javasolt telken belül a különböző funkciók külön épületben való elhelyezése és alkalmazkodni az adott technológiához. A telken belüli utak megfelelő minősége is fontos.

Az esetleges por-, szag- és zajhatás környezetre való hatását javasolt mérsékelni az épületek körül kialakított fás sávval.

Kerülendő a különböző magasságú és funkciójú épületek közvetlenül egymás mellé sorolása.

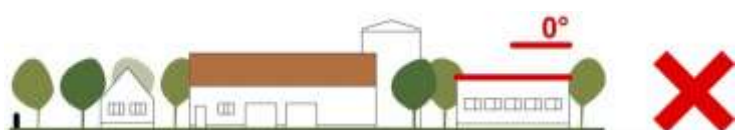

TETŐFORMA

A településen lévő tetőformák igen változatosak főként nyereg-, konty-, ritkábban sátoztetők.

Új ház tervezésénél a szomszédok figyelembevételével kell illeszkedni a környezethez.

A nyeregtetős házakból álló utcaképhez nem kerülhet tördelt, összetett tetőformájú épület, hanem csak a szomszédosra hasonló.

TETŐHAJLÁSSZÖG

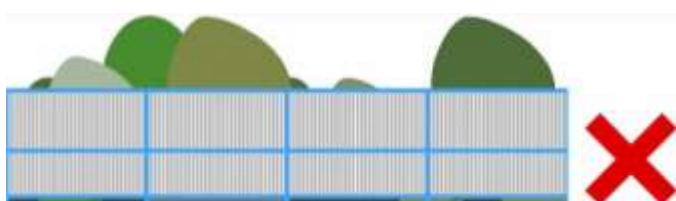
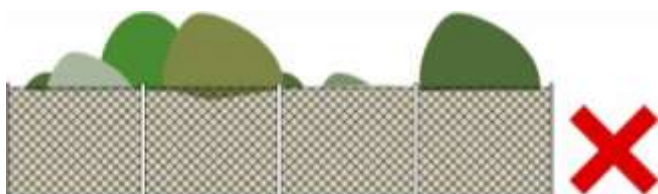
A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetükben lévőké. A túl magas, illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a település utcaképebe.

MAGASSÁG

Törekedni kell arra, hogy az egy telken található épületek magassága közel egyező legyen, amennyiben a technológia ezt lehetővé teszi.

A meglévő épületek közé ékelődő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben lévőké. A túl magas házak nem illeszkednek a falu utcaképebe. A szemantikusan ábrán, illetve fényképeken példa a településen javasolt épületmagasság illeszkedésére.

KERÍTÉS

Alap település nagy részén inkább az áttört fém, kovácsoltvas, illetve fa kerítések a jellemzőek. Az új házak kerítéseinek minden esetben illeszkedniük kell a meglévő utcaképbe.

A beépítési módtól függően az oszloppal és lábazati résszel épített kerítés elfogatható lehet. Ezeket a kerítéseket érdemes a ház színével egyező színű vakolt, esetleg nyerstégla felülettel ellátni, felújítani. A kezeletlen felületű beton elemes tömör kerítés kerülendő, vagy színezéssel javasolt. A színhasználatot illetően a kerítések esetében is kerülendők a rikító színek és anyagok.

Példa a kerítés kialakítására. Jól látható hogy a természetes anyagok, mint például a téglák és a fa összeillenek és kiegészítik egymást.

KERÍTÉSEK

Általánosan téglá, kő vagy beton alapra rögzített elemes, vagy kovácsoltvas kerítés a jellemző zöld vagy barna színekkel.

Javasolt

Tömör, épített lábazattal nyerstéglából, kőből, vagy a ház színével megegyező színezett betonból.

KERTEK

Településképi szempontból fontos, hogyan alakítjuk ki és gondozzuk zöldfelületeinket. A szabadabb utcaserkezet, áttört kerítések következtében a zöldfelület szövetszerűbb kialakítású, a kerítésen belül kialakított előkertek részletek együtt élnek az utcával. Egy-egy szépen megformált kertrészlet az egész utcaképet befolyásolja. A képek nem a településen készültek.

Pihenőkert, udvar

A településeken a hátsó területeket több évszázadon át megművelték, így biztosítva a helyben élők megélhetését. Ma is több helyen találunk gyümölcsöst vagy konyhakertet. A XXI. században már vidéken is némileg átalakult az élet: az ember vágyik a pihenésre, melyet leggyakrabban saját kertjében kaphat meg. Ebben segíthet, ha a lakókörnyezetünket igényesen formáljuk. Egy szép pihenőkert a ház mögött, kerti tűzhellyel az életminőségünket javítja.

ANYAGHASZNÁLAT

Településképi szempontból a cserép, nád, természetes pala tetőhéjalás javasolt.

Terek burkolataként aszfalt és beton helyett a **térburkolat** célszerű.

Homlokzatokon a vakolat mellett megjelenhet a fa vagy a tégl.

Kerülendő a településképi és környezetvédelmi szempontból is káros hullámpala.

AJTÓK, ABLAKOK, KAPUK

Itt látható pár jó példa, melyek irányadó elvek lehetnek Alap község településképezének megőrzésében.

Nyílászárók felújításakor tanácsos a fa, 3 vagy 6 osztatú ablakok beépítése. Kerülendő a műanyag redőnyök alkalmazása. Helyettük inkább a népi építészetre hajazó zsalugáter ajánlatos.

HOMLOKZATKÉPZÉS

A lakóházak bevilágítását a tájolások, a szoba funkciója és az adott kor építészeti stílus irányzatai befolyásolják. Hagyományosan a szobák néztek az utcáfrontra. A boronafalas fehérre meszelt homlokzatot a látszó téglafal vagy a vakolat váltotta fel. A nyílászárók minden esetben fából készültek, hiszen akkor ez volt egyedül elérhető építőanyag. A vakolat architektúra csak a módosabb házaknál jelent meg. Minden térségnek meg volt a saját díszítésre jellemző szimbólumrendszere. A díszítő motívumok általában visszafogottan, a nyílászárók körül és az utcafronti homlokzaton fordultak elő. Tehetősebb családoknál a családra jellemző ábrákat is láthattunk. Példa a falu tornácos épületeinek kialakítására.

ERKÉLYEK, TORNÁCOK, RÉSZLETEK

A hagyományos parasztházak felújításánál a legfontosabb szempont az értékmegőrzés, illetve az eredeti karakterek és stílusjegyek újraélesztése. Az ilyen épületek megőrzése fontos Magyarország és az adott térségen belüli népi építészeti stílusjegyeinek bemutatása az utókor számára. Ha az adott településen ilyen fellelhető, akkor érdemes a környezetet, ehhez illeszkedően kialakítani, akár az új házak tekintetében is.

Alap népi építészeti tájház- Fejér megye
Példa a térség népi építészetére.

6

MAI PÉLDÁK

Amennyiben régi ház bővítését tervezzük, településképi szempontból javasolt az utcai homlokzat megtartása. A népi építészet alkotásai, melyek arányrendszere, a szomszéd épületek egymásra figyelő, egyszerű épületei a mai épületek tervezői számára is példát mutatnak. Nagyobb méretű épületrész, vagy nyílászáró az udvar felé, lehetőség szerint az utca felől semleges homlokzati anyaggal burkolva, legyen kialakítva. Tartsuk meg a tornácos alaprajzot és jelenjen meg hagyományosan a fa, mint építőanyag, vagy akár burkolat.

Az itt bemutatott példák más településekről származnak. Azt hivatottak reprezentálni, hogyan valósítható meg a mai kor elvárásainak megfelelően régi hagyományokra épülő családi ház.

UTCÁK, TEREK

7

A település elhelyezkedéséből adódóan a Fő úton áthaladhatunk a településen, de nem itt található a centrum. A közfunkciót ellátó épületek egymástól szétszórva helyezkednek el. Ilyenek például nevezetességei, melyek közé tartozik a Szent Imre római katolikus templom és az első világháborús emlékmű is. A község utcái és terei rendezettnek és tisztának mondhatók, melyek köszönhetőek a folyamatos falu felújítási programoknak. A falu hatalmas átalakuláson ment át, melyet az utcakép is jól tükröz.

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

8

Parabola antenna, klímaberendezés és más műszaki berendezések elhelyezése a főhomlokzaton kerülendő.

A képen példa látható antenna álcázására. Ma már fenyőfára hasonlító kialakítás is lehetséges, így a településkép nem sérül, beleolvad a környezetébe és nem okoz zavaró látványt.

9

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

A településen a színes fényreklám helyett a hagyományos cégerek elhelyezése **javasolt**. Ezek a cégerek visszanyúlnak a hagyományokhoz, felhívják a figyelmet az ősi mesterségekre és nem bontják meg az épületek homlokzatait.

A színes, nagyméretű molinók, kerülendő reklámfelületek méretükben és színvilágukban teljesen eltérnek a környezetüktől. Feltűnésükkel elnyomják a helyi települési összképet és hangulatot.

IMPRESSZUM

ALAP KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Alap honlapcíme: www.alap.hu

Alap község e-mail címe: titkar.aphiv@invitel.hu

Alap Község Önkormányzata postai címe: 7011 Alap, Dózsa György utca 31.

Telefon: +36 25 221 102

Polgármester: Méhes Lajosné

Főépítész: Farkas István

Főépítész e-mail címe: alap@foepitesz.com

SZERKESZTETTE: Farkas István, Kovács Krisztián, Kőrösi Emese Edit

SZÖVEG: Kovács Krisztián, Bujáki Bence

FOTÓ: Farkas István, Kovács Krisztián, Sárdi A. Zoltán

ÁBRÁK: Lechner Nonprofit Kft.

GRAFIKAI TERVEZÉS: Bujáki Bence, Kőrösi Emese Edit

Alap, 2018. január 13.

A kézikönyvben szereplő fotók nem kizárólag a településen készültek!

Az építészeti útmutató, a mai példák és a reklámhordozókkal kapcsolatos témakörökben szereplő javaslatok között, máshol készült fényképeket is beillesztettünk saját adatbázisunkból, hogy olyan mintákat tudjunk bemutatni, amelyek a település arculatát, karakterét kedvező irányba módosíthatják.

A kézikönyvben kerülendő példaként szereplő képek nem a településen készültek.